

HVIDBOG – Omlægning af gasledning i Kildedal.

Hvidbogen indeholder Ballerup Kommunes og Egedal Kommunes behandling af høringssvar i den offentlige høring fra d. 6. juni 2025 til d. 22. august 2025 og den supplerende høring fra d. 9. september til d. 23. september 2025.

Offentlig høring 6. juni 2025 til 22. august 2025.

§ 25 afgørelse for Omlægning af gasledning (OAG) har været i høring i perioden 6. juni 2025 til 22. august 2025, og der har været afholdt borgermøde den 13. august 2025. Nedenfor ses høringssvar.

Afsender	Høringssvar	Administrative bemærkninger	Medfører ændringer
A. Danmarks Naturfredningsforening, Ballerup afd. 2 bilag til høringssvaret fremgår af sagsakterne. A) Kort med afmærkninger af de to ovenstående punkter B) Tekstforslag til §25-tilladelsen, som vi ønsker fremgår.	Ekstra forholdsregler i sårbare områder med odder Vi anbefaler, at der før anlægsarbejdet igangsættes og i forbindelse med anlægsarbejdet, udvises ekstraordinær opmærksomhed til odder i to konkrete områder af det nye tracé: (nedenfor, BK)	---	Nej
	1. Nordlig del ved knæk – mellem å-løb og arbejdsområde i åben grav I det nordlige område, hvor traceet slår et knæk og overgår fra underboring til åben grav, ligger arbejdsområdet direkte op ad en §3-beskyttet mose og tæt ved å-løb, hvor der er dokumenteret levested/ forekomst af odder og odderspor. Det er netop i sådanne overgangszoner, hvor vand og vegetationsdække mødes, at der kan opstå eller allerede findes huler, ynglepladser eller glidebaner.	Miljøkonsekvensrapporten har udpeget oplagte levesteder for odder på to lokaliteter. Det ene er det kompleks af sø og mose, som ligger i gasledningens tracé. Det andet ligger ca. 350 m mod vest ved en mose. Der er ikke fundet ynglehuler, så levestedsvurderingen baseres på, at der er strukturer som vand og gemmesteder, samt fund af odderspor (glidebaner og afføring) til stede i en grad, så begge områder må betragtes som levested. Derudover er der fundet odderspor forskellige steder omkring Værebros Å -	Redegørelse og vurderinger ang. odder i §25-tilladelsen tilføjes. I afgørelsen opsummeres en række forudsætninger i projektet, herunder bl.a. at odderens levesteder underbores. Det vurderes derfor at projektet ikke vil påvirke den økologiske funktionalitet for odders yngle- og raste områder.

	2. Syd – mellem å-løb/mose og åben grav Tilsvarende gælder for det sydlige projektområde, hvor der ligeledes planlægges åben grav meget tæt på beskyttede moseområder og med dokumenteret tilstedeværelse af odder. Her fremgår det, at terræn og økologisk sammenhæng danner oplagte fouragerings- og rastemuligheder. Med ekstraordinær opmærksomhed menes, at anlægsarbejdet i disse områder skal tilrettelægges med særlig varsomhed i forhold til potentiel odderaktivitet. Dette omfatter bl.a.: <i>Visuel opmærksomhed på spor efter odder, tidsmæssig tilpasning af arbejde til døgnet's lyse timer, inddragelse af fagkyndig biolog ved tvivl eller fund, og hvor det er muligt, bufferzone på mindst 50 meter til potentielle skjulesteder, jf. Miljøstyrelsens anbefalinger for bilag IV-arter.</i> 3. Hvis der findes aktivitet Ved fund af huler med yngel skal der iværksættes ekstraordinære forholdsregler, fx skærmning, tidsmæssig forskydelse af aktiviteter, justering af trace, eller andre relevante tiltag.	blandt andet nær ledningstracéet ved Engager Rende i nord. Her bores ledningen under renden og kommer op nord for i en afstand af 40 meter fra vandløbet og 155 meter fra det oplagte levested. Vandløbet er potentiel spredningsvej mod øst og fouragering for odder, selvom der ikke er fundet spor fra odder øst for ledningstracéet. Syd for det oplagte levested i mose-sø-komplekset placeres det nærmeste arbejdsområde (åben grav) ca. 135 meter. I 2024 udgav DCE rapporten: Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus¹. Heraf fremgår: <i>Underboringer af vandløb til kabler, rør, mv, påvirker odders levesteder mindre end nedgravninger, fordi selve vandløbet og nærområder ikke ændres. Ved underboring af vandløb bør holdes så stor afstand til vandløbet som muligt, fx min. 25 m. *</i> Der foregår således ikke gravearbejde i det udpegede levesteder for odder og projektets gravegruber har henholdsvis nærmeste afstande på 135 og 155 meter til oplagt levested og 40 meter til vandløb.	
--	--	---	--

¹ Morten Elmeros, Esben Terp Fjederholt, Julie Dahl Møller, Hans J. Baagøe, Jesper Bladt og Christian Kjær 2024. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 185 s. - Videnskabelig rapport nr. 603, s. 17

	Således at odderens beskyttelse og den økologiske funktionalitet fortsat kan opretholdes.	Øvrige forudsætninger i projektet omfatter, at anlægsarbejdet finder sted i tidsrummet 7 – 18, udenfor odderens aktive periode, at der ikke sker udvaskning af materiale til vandløb, mose eller søer, samt at der ikke anvendes arbejdslys på vandflader eller brinker. Det er derfor Ballerup Kommunes vurdering, at projektet kan gennemføres uden beskadigelse og ødelæggelse af yngle- og rasteområder for odder. Ballerup Kommune bemærker herudover, at beskyttelsen af odders yngle- og rasteområder altid er gældende og der derfor uanset typen af aktivitet, ikke må ske en skade på en odderhule.	
Energinet	Energinet gør opmærksom på at, et tilhørende kortbilag til miljøkonsekvensrapporten, ikke er blevet konsekvensrettet til at afspejle teksten der fremgår af rapporten. Energinet eftersender hurtigst muligt et opdateret kortbilag.	Kortbilag opdateres, så det afspejler teksten i rapporten	
Vestforbrændingen	Vestforbrændingen skriver, at de ingen bemærkninger har til tilladelsen		

Omlægning af gasledning – supplerende høring fra d. 9. september 2025 til d. 23. september 2025

§ 25 afgørelse for Omlægning af gasledning (OAG) har været i supplerende høring i perioden 9. september 2025 til d. 23. september 2025. I den supplerende høring var der tilføjet en vurdering for odder i §25 tilladelsen, og et bilag om ændringer i kommuneplanen 2025.

Afsender	Høringssvar	Administrative bemærkninger	Medfører ændringer
A. Danmarks Naturfredningsforening, Ballerup afd. Pkt. 1-5.	<u>1. VVM og uoverensstemmelse i kommunens vurderinger</u> Miljøkonsekvensrapporten (VVM) peger på 'manglende viden' om odder (kap. 19.2). Der er konstateret spor, glidebaner og egnede levestedsstrukturer langs Engagerrenden. På trods af dette omtales forekomsterne i §25-udkastet alene som 'levesteder', hvor man mener, at en afstand på 135–155 m, arbejde i dagtimer og fravær af belysning er tilstrækkeligt. I kommunens egen mail af 16. september 2025 fremgår det imidlertid, at der er tale om to større, sammenhængende områder, som må betragtes som yngle- og rasteområder. Dermed erkender kommunen, at beskyttelsesniveauet er højere end det, der fremgår af udkastet. Denne uoverensstemmelse er væsentlig og må afklares ved at tilføje konkrete vilkår.	Afsnit 19.2 i miljøkonsekvensrapporten om manglende viden omhandler manglende data fra to vildtkameraer, som ifm. undersøgelserne blev fjernet af lodsejeren. I afsnittet konkluderes det, at de manglende data er uvæsentlige for undersøgelsens resultater. Der er således ikke tale om en generel "manglende viden" om odder i projektet. Der er udført undersøgelser for odder langs Engagerrenden. Sweco konstaterer, at: <i>"Langs Engagerrenden blev der ikke fundet spor fra odder, eller oplagte levesteder for odder. Vandløbets forløb gennem landskabet og til Knardrupvej, vurderes dog stadig egnet som spredningsvej."</i> Ballerup Kommune bemærker, at der ved undersøgelserne blev fundet spor af odder i Engagerrenden, men at disse er i umiddelbar tilknytning til Værebros Å. Der er langs Engagerrendens videre forløb ikke fundet yderligere spor af odder. Ballerup Kommune ser ikke grund til at tilsidesætte konklusionerne i rapporten. Terminologien "levesteder" er anvendt i rapporten for undersøgelserne for odder og i miljøkonsekvensrapporten. Ballerup Kommune har i udarbejdelsen af §25-tilladelsen behandlet levestederne som yngle- og rasteområder. Der har således ikke været en uoverensstemmelse i, hvilke	Ordlyden i §25 tilladelsen er ændret fra "levesteder" til "ynge- og rasteområder" eller "spredningsveje". Vurderingerne af, hvilke områder er yngle- og rasteområder, og hvilke er spredningsveje er præciseret. Herunder også vurderingen af, at Engagerrenden er spredningsvej for odder, og ikke en del af et yngle- og rasteområde.

		områder der betragtes som yngle- og rasteområder for odder.	
	<u>2. Forsigtighedsprincippet er ikke fulgt</u> Når der er dokumenteret odderaktivitet og egnede strukturer, men samtidig usikkerhed om yngle-/rastehuler, skal forsigtighedsprincippet følges. Det er ikke tilstrækkeligt blot at konstatere, at vidensgrundlaget er 'tilstrækkeligt'. <i>Habitatdirektivet kræver, at yngle- og rasteområders funktionalitet bevares, også hvor huler ikke er lokaliseret.</i>	Der er på baggrund af undersøgelserne for odder fundet to større sammenhængende arealer, som ikke kan udelukkes at være yngle- og rasteområder for odder. Der er dog ikke fundet odderhuler i nogen af de to områder. Det er derfor Ballerup Kommunes vurdering, at forsigtighedsprincippet er fulgt, da manglen på odderhuler ikke medfører, at områderne ikke karakteriseres som yngle- og rasteområder. Vurderingen af, om et område kan være yngle- og rasteområde, er foretaget på baggrund af områdets strukturer, spor efter odder og graden af menneskelig forstyrrelse.	Nej
	<u>3. Habitatdirektivets krav</u> EU's habitatdirektiv (artikel 12) og Miljøstyrelsens håndbog fastslår, at yngle- og rasteområder for bilag IV-arter ikke må beskadiges eller ødelægges, og at den økologiske funktionalitet skal bevares. Dette kræver mere end blot afstand og arbejdstid – der skal indarbejdes artsspecifikke vilkår, når områder anerkendes som yngle- og rasteområder.	I forbindelse med gennemførslen af projektet foretages der ikke anlægsarbejde i yngle- og rasteområder for odder. Der er således ikke tale om en beskadigelse eller ødelæggelse af et yngle- og rasteområde, som skal afværges. Alt anlægsarbejde holdes herudover i en afstand af minimum 40 m fra vandløb, og det vurderes derfor, at odder fortsat vil kunne anvende spredningsvejene Værebro Å og Engagerrenden. Projektet vurderes derfor ikke at kunne påvirke yngle- og rasteområdets økologiske funktionalitet. Ballerup Kommune finder det derfor ikke nødvendigt at fastsætte vilkår.	Vurderingerne for påvirkning af yngle- og rasteområde og spredningsveje er præciseret i §25 tilladelsen.

	<u>4. Dansk praksis for artsspecifikke vilkår</u> Miljøstyrelsens juridiske notater og nævnsspraksis viser, at §25-tilladelser kan og bør suppleres med konkrete, artsspecifikke vilkår efter miljøvurderingslovens §27, stk. 2, for at sikre høj grad af sikkerhed. Klagenævnet har i flere sager ophævet eller hjemvist tilladelser, hvor bilag IV-arter ikke var tilstrækkeligt sikret. Derfor bør tilladelsen i Kildedal-sagen på samme måde indeholde klare vilkår for odder.	I kommissionens vejledning fra 2020 ² fremgår: <i>"Det er også vigtigt at understrege, at gennemførelsen af direktivets bestemmelser om beskyttelse af arter kræver en <u>artsbaseret tilgang</u>. Medlemsstaterne bør derfor altid overveje deres gennemførelsesforanstaltninger i lyset af det tilsigtede mål, de berørte arter og omstændighederne omkring hvert enkelt tilfælde."</i> Med en artsspecifik tilgang henvises derfor til, at biologien for den konkrete art, påvirkningen og området karakter indgår i fastsættelsen af passende afværgende foranstaltninger. For odder gælder det derfor f.eks., at arten har en stor aktionsradius, som også gør den tilpasningsdygtig over for midlertidige, lokale påvirkninger. Ballerup Kommune henviser til pkt. 3 mht. behovet for fastsættelse af vilkår.	Nej
	<u>5. DN Ballerups anbefalinger</u> Vi anbefaler, at følgende vilkår indarbejdes i §25-tilladelsen: - Biologisk tilsyn under anlægsarbejde nær Engagerrenden (med mulighed for standsning ved fund). - Visuel kontrol for odderaktivitet før opstart af gravearbejde i de særligt sårbare delstrækninger. - Overvågning og rapportering af odderaktivitet under hele anlægsperioden.	Ballerup Kommune vurderer ikke, at det er proportionelt med fastsættelse af biologiske tilsyn under anlægsarbejdet. Dette skyldes bl.a., at anlægsarbejdet foregår uden for egnede yngle- og rasteområder for odder. Anlægsarbejdet i åben grav og arbejdsarealer ifm. underboring af beskyttet natur, er desuden placeret på arealer i drift, og det vurderes derfor ikke at odderen vil anvende disse arealer. Det vurderes derfor ikke nødvendigt at sætte vilkår om biologisk tilsyn på arealer, som ikke vurderes egnede for odderen.	Der er indsat en yderligere forudsætning, som omhandler, at anlægsarbejde foretages i en afstand af minimum 40 m. fra vandløb. Denne forudsætning er medvirkende til at spredningsvejene Værebros Å og Engagerrende ikke påvirkes.

² Meddelelse fra Kommissionen, Vejledning om streng beskyttelse af dyrearter af fællesskabsbetydning i henhold til habitatdirektivet (12.10.2021)

	- Minimumsafstand ved underboring og arbejdsbælter på mindst 25 m i forhold til brink/vand. - Ingen retningsbestemt belysning mod vandflader (vilkår i udkastet fastholdes og præciseres). - Tidsmæssig tilpasning: arbejde alene i dagtimer, og midlertidig standsning i yngleperioden (marts–august), hvis der konstateres odderhuler.	Ballerup Kommune har tillid til de udførte undersøgelser. I undersøgelserne er de omtalte "sårbare strækninger" ikke vurderet at kunne være yngle- og rasteområder. Denne vurdering er foretaget på baggrund af områdets strukturer, spor efter odder og menneskelig forstyrrelse. Det vurderes ikke proportionelt at fastsætte vilkår om overvågning og rapportering af odderaktivitet under hele anlægsperioden. Anlægsarbejdet gennemføres uden for odderens yngle- og rasteområder på arealer i drift, påvirker ikke vandløb eller brinker, er af midlertidig karakter, og skaber ikke barrierer for odderens brug af landskabet. Ballerup Kommune vurderer derfor, at beskyttelsen af odderen er opretholdt. Anlægsarbejdet foretages i en afstand af minimum 135 m til egnede yngle- og rasteområder og minimum 40 m til vandløb og brinker. Dette er derfor angivet som en forudsætning i §25-tilladelsen for vurderingen af, at projektet ikke påvirker odderen. Det er ligeledes en forudsætning, at der i projektet ikke sker belysning af vandflader. Dette er en forudsætning for, at odderens spredningsveje forbliver intakte, og at yngle- og rasteområdets økologiske funktionalitet opretholdes. Ballerup Kommune ser ikke behov for at ændre forudsætningen til "retningsbestemt" belysning. Projektet forudsætter allerede, at anlægsarbejdet udføres i dagtimerne og derfor uden for odderens aktive periode. Det vurderes derfor, at odderen fortsat vil kunne anvende området som helhed. Vurderingerne og opsættelsen af	
--	--	--	--

		forudsætninger er gjort på baggrund af de undersøgelser, der er udført i projektet. Ballerup Kommune har ikke grundlag for at vurdere, at øvrige områder kan være yngleområder og ser derfor heller ikke grundlag for fastsættelse af vilkår om fund ved odderhuler. Ballerup Kommune gør opmærksom på, at levesteds- og individbeskyttelsen altid er gældende, uanset vurderingerne i §25-tilladelsen.	
Vejdirektoratet	Vejdirektoratet vil allerede nu gøre opmærksom på, at det kræver en grave- og rådighedstilladelse at nedlægge og etablere gasledning under statsvejen Måløv Byvej/Frederikssundsvej. Langs Måløv Byvej/Frederikssundsvej er der endvidere tinglyst vejbyggelinje på 25 meter fra vejmidten. Det kræver endvidere Vejdirektoratets tilladelse at etablere anlæg af blivende karakter – herunder ledninger - indenfor vejbyggelinjen	Ballerup Kommune har videresendt høringssvaret til Energinet, som oplyser at forholdet er medtaget i planlægningen af de myndighedstilladelser, der skal søges forud for opstart af anlægsarbejde.	Nej